

Плевенски исторически четения

Pleven Historical Readings

Регионален исторически музей – Плевен
Regional Historical Museum – Pleven

Издание Publication	Съединение и разединение Unification and disunity
Том / година Volume / year	V / 2026
Издател / държава Publisher / country	Регионален исторически музей – Плевен, България Regional Historical Museum – Pleven, Bulgaria
Автор(и) Author(s)	Лиляна Темелкова Liliana Temelkova
Институция Affiliation	Регионален исторически музей - Плевен Regional Historical Museum - Pleven
Заглавие Title	ЗАБРАВЕН ИЛИ НЕ – ПОЛКОВНИК БОРИС МИШЕВ. ПО МАТЕРИАЛИ ОТ ФОНДА НА РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – ПЛЕВЕН FORGOTTEN OF NOT – COLONEL BORIS MISHEV. BASED ON MATERIALS FROM THE COLLECTION OF THE REGIONAL HISTORICAL MUSEUM - PLEVEN
Страници Pages	561-575
Постоянен адрес Permanent URL	https://plevenhistoricalreadings.eu/articles/phr-5-561/

ЗАБРАВЕН ИЛИ НЕ – ПОЛКОВНИК БОРИС МИШЕВ. ПО МАТЕРИАЛИ ОТ ФОНДА НА РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ – ПЛЕВЕН

Лиляна Темелкова

Регионален исторически музей - Плевен

Резюме: Статията има за цел да представи личността и военният принос на полковник Борис Мишев от Плевен, герой от Балканските войни и Първата световна война. Поредицата от събития в този период от българската история е свързана със стремежа към постигане на дългоочакваното национално обединение. Този идеал обединява българското общество и го подтиква към всеотдайно участие в съдбовните военни конфликти.

Ключови думи: Борис Мишев; Балкански войни; Първа световна война; 57-и полк; медали.

Биографичните изследвания са ценен източник за проследяване на военната и регионалната история, тъй като чрез живота на отделни личности се осветляват минали процеси и събития. В регионален аспект те подпомагат съхраняването на местното самосъзнание и чувство за гордост. За мнозина, оставили отпечатък сведенията са оскъдни. В историческата литература липсват достатъчно материали относно личността на полковник Борис Мишев. Той е участник в Балканската и Междусъюзническата войни, герой от Първата световна война и е носител на редица награди за бойни отличия и заслуги.

Настоящата статия има за цел да представи и припомни личността на Борис Мишев, участник във войните за българско национално обединение. Информацията за неговия живот и дейност се основава на известни факти от историческата литература, архивни материали и движими културни ценности, постъпили във фонда на Регионален исторически музей – Плевен през

1996 г.¹ чрез дъщеря му Румяна Борисова Мишева. Възмездно са придобити лични и служебни документи, снимков материал, както и предмети, свързани с военната му служба – ордени, отличителни знаци и медали. Културните ценности са класифицирани като документи, снимки и вещи и са част от музейния фонд.

Документалните свидетелства са: Атестат-диплом №7519 от Военното на Негово Величество училище от 31 декември 1914 г.²; служебно досие, проследяващо професионалния му път в периода от 2 август 1912 г. до 16 ноември 1939 г.³; както и Лична карта на наградени № 1518, издадена от Министерството на войната, София, 1946 г.⁴ Последният документ удостоверява награждаването му с военния орден „За храброст“ IV степен, II клас, и дава за право на 50% намаление при пътуване с Българските държавни железници, кораби и всички държавни и общински превозни средства.

Фотографският материал включва пет фотографии, представящи Борис Мишев в различни етапи от живота му – в детска възраст, както и в периода на неговата военна служба като поручик и по-късно полковник⁵.

Особено ценна част от постъпилите материали представляват военните отличия. Ордените, знаците и възпоменателните медали са общо единадесет: орден „Свети Александър“ III, IV, V и VI степен; орден „За военна заслуга“ IV и V степен; орден „За храброст“ IV степен, II клас; знак „За 10-годишна отлична служба“ и знак „За 20-годишна отлична служба“; както и възпоменателен медал за войната 1912-1913 г. и възпоменателен медал за войната 1915-1918 г.⁶

Музейните фондове играят фундаментална роля при реконструкции на биографични изследвания. Съхранявайки материални и документални доказателства за живота и дейността на конкретни личности, подпомагат да се възстанови социално-политическата и културната среда от даден период. В този смисъл са необходимо звено, изясняващо конкретно изследване.

Борис Мишев е роден в Плевен на 24 януари 1891 г. Родителите му са Никола Мишев и Елена Пенчова. От препис на кръщелно свидетелство (*№ 52/ въз основа на църковния регистър за 1891 г. № 90*) е известно, че Борис приема Христовата вяра на 3

¹ Петров, Красимир. При Одрин и Калатепе получи медали полковник Мишев, Посоки (Плевен), № 205, 21.10.1996 г., с. 5

² РИМ – Плевен, Инв.№ Рд 1200

³ РИМ – Плевен, Инв.№ Рд 1201

⁴ РИМ – Плевен, Инв.№ Рд 1202

⁵ РИМ – Плевен, Инв. № Рсн 772, 773, 770, 771, 774

⁶ РИМ – Плевен, Инв. № Рв 551/1-11

март 1891 г. в църквата „Св. Николай“ от свещеник Христофор Попов, а негов кръстник е Евстатий хаджи Михайлов. Дубликатът на свидетелството за свето кръщение е издаден на 1 декември 1939 г. от енорийски свещеник Димитрий поп Петров⁷. Баща му Никола Иванов Мишев е роден на 3 октомври 1861 г. в с. Лесичово, Татарпазарджишко. Родното му място участва активно в Априлското въстание от 1876 г. и голяма част от въстаниците са избити от турските войски. Още младеж Никола Мишев става пряк свидетел на Освобождението и стремежа на българите към национално обединение. Той избира военната кариера и участва в борбата за постигане на национален идеал. Завършва Военното училище⁸, произведен в чин подпоручик на 13 септември 1885 г. На 7 ноември 1888 г. постъпва като поручик в редиците на 4-и пехотен плевенски полк, формиран с указ №11 от 19 януари 1889 г.⁹ с гарнизон в Плевен. За времето в 4-и пехотен полк Никола Мишев е завеждащ оръжието от 27 април 1889 г. и командващ 3-а рота от 10 декември 1891 г. Получава званието капитан на 2 август 1893 г., а от 15 януари 1896 г. е командир на нестроева рота¹⁰. На 21 декември 1905 г. е уволнен със званието майор. На 30 май 1918 г. е произведен в чин подполковник. За житейския път на Никола Мишев след това следите се губят. Като участник във войните за национално обединение той е достоен пример за своите синове¹¹. Тези обстоятелства обясняват пътя, който поема Борис Мишев.

От Атестатъ № 7519 от Военното на Негово Величество училище¹² става ясно, че „Младши порт-юнкер Борис Николов Мишев е признат за свършил

Никола Мишев със синовете си Борис и Иван. кр. на XIX – н. на XX в., РИМ – Плевен, Инв. № Рсн 772

⁷ РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1201

⁸ Офицерският корпус в България 1878-1944 г., София 1996 г. том III-IV, с.284

⁹ „История на 4-и Пехотен Плевенски на Негово Царско Височество Престононаследника Князь Търновски полк“, Издание на полка, 1911 г., с.10

¹⁰ Пак там, с.350

¹¹ РИМ – Плевен, Инв. № Рсн 772

¹² РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1200

курса на Военното на Негово Величество училище и с Височайша заповед № 30 от 2 август 1912 г. е произведен в чин подпоручик“. На 31 декември 1914 г. получава звание поручик. Борис Мишев завършва 32-ри „Царски“ випуск на Военното на Негово Величество училище, наречен така заради зачисляването в него на престолонаследника княз Борис Търновски.

Военната кариера на младия Борис Мишев започва в обстановката на предстоящите събития, свързани с Балканската война. Тези преломни моменти са израз на стремежа на българския народ към национално обединение на териториите, останали извън пределите на българската държава. На армията се възлага задачата да съдейства за осъществяването на този национален идеал. Важна предпоставка за началото на военните действия е създаването на Балкански съюз – антиосманска военна коалиция, формирана през 1912 г. между България, Сърбия и Черна гора чрез сключването на двустранни договори, чиято основна цел е освобождаването на християнското население в Османската империя.

Служебното досие, съхранявано в Регионален исторически музей - Плевен проследява военната му кариера от 2 август 1912 г. до 16 септември 1939 г.¹³, когато се уволнява. Докумен-

Атестат-диплом № 7519 от Военното училище на младши юнкер Борис Николов Мишев, София, 31.12.1914 г., РИМ – Плевен, Инв. №. Рд 1200

Поручик Борис Николов Мишев, 1914 г., РИМ – Плевен, Инв. № РСн 773

¹³ РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1201

Главните сили на българската армия са съсредоточени в Източна Тракия. На 1 октомври 1912 г. пехотните дивизии и полкове заемат районите край границата с Турция. Девета пехотна дивизия е концентрирана в областта на Главан, Софулари (Мъдрец) и Кавакли (Тополовград). Първото сражение на 53-и пехотен полк е на 6 октомври 1912 г. с превземането на с. Михалич. На следващия ден – 7 октомври, частите се окопават при с. Хаджикьой¹⁷. Целта е да се предотврати контранастъпление на турците, докато трае атаката на Лозенград. Втора армия получава заповед да довърши обсадата на Одринската крепост.

Провеждането на първото голямо сражение – Лозенградското, и успехът по линията Люлебургас-Бунархисар в края на октомври отблъскват турската армия. Следващите тежки боеве са свързани с Чаталджанската операция от 4 ноември 1912 г. Комплексно акцията претърпява неуспех и ръководството на Генералния щаб прекратява настъплението. Отпада възможността за сключване на бърз и изгоден за България мир. Армията губи надмощие, освен претърпените загуби, започва и епидемия от холера. На 21 ноември 1912 г. е сключено Чаталджанското примирие между България, Сърбия и Черна гора, от една страна, и Османската империя, от друга. Блокадата на Одрин се запазва, военните действия временно са прекратени, а съюзниците получават право за снабдяване с продоволствени и фуражни ресурси¹⁸. На 23 януари 1913 г. политическата обстановка в Турция се променя и примирието е прекратено.

Поредицата от събития налага щурмуване на Одринската крепост. Още на 20 декември 1912 г. е представен план за действие в „Съображения за завладяване на Одринската крепост“ от командира на Втора армия генерал-лейтенант Никола Иванов¹⁹. Според директива на българското командване главен обект на войната става Одринската крепост, чиято атака се подготвя от началото на месец декември 1912 г.

Планът предвижда да се стартира с усилена бомбардировка на града, а след това ще се прецени кои войски допълнително да се прехвърлят към Втора армия, която е ангажирана с обсадата на Одрин²⁰. Блокадата е разделена на четири сектора – Източен, Южен, Западен и Северозападен. На 24 януари 1913 г. за началник на Източния сектор е назначен генерал Георги Вазов, който

¹⁷ Петров, Красимир. Цит. съч., 2019 г., с.62

¹⁸ Балканската война 1912-1913 г. Държавно военно издателство, София 1961 г., с.282

¹⁹ ДВИА, ф.40, оп.2, а.е. 143, л.104-106

²⁰ Фичев, Иван. Балканската война 1912-1913 г. преживелици, бележки и документи, БАН, София, 1940 г., с.306-309

извършва основна артилерийска, инженерна и пехотна подготовка на предстоящата атака. Щурмът е планиран да бъде осъществен в рамките на две денонощия. Бойните действия започват на 11 срещу 12 март 1913 г., като турските предни позиции са овладени. През нощта срещу 13 март е проведена съвместна атака от войските във всички сектори. Пробивът в източния сектор с овладяване на форт Айваз-Баба е осъществен. Одрин е превзет на сутринта на 13 март. Този ключов момент слага край на Балканската война. Българите проявяват смелост и героизъм, които оставят трайна следа в историята ни и мнозина са наградени с военни отличия.

*Ордени и медали на Борис Мишев за участие в Балканските войни
1912-1913 г.*

1. Орден „Свети Александър” – IV степен
2. Орден „Свети Александър” – VI степен
3. Орден „За военна заслуга” – IV степен
4. Възпоменателен медал за войната от 1912-1913 г.

Падането на Одрин ускорява подписването на мирния договор в Лондон в края на май 1913 г. Османската империя е принудена да отстъпи почти всички свои балкански територии в Одринско, Тракия и Македония и западно от линията Мидия-Енос. Именно подялбата им е причината за избухването на Междусъюзническата война.

През май 1913 г. от Одрин към западната ни граница са изтеглени частите на 3-а бригада от 9-а пехотна Плевенска дивизия, включително и 53-и полк²¹. До края на месеца полкът е демо-

²¹ ДВИА, ф.40, оп.2, а.е. 179

билизиран и е преименуван на 59-и пехотен полк. От 13 май до 20 август 1913 г. ротният командир подпоручик Борис Мишев влиза в състава на 59-и пехотен полк²². В Междусъюзническата война полкът влиза в състава на Трета армия и води бойни действия срещу Сърбия в района на южната граница на България. Участва в битките край Кочани и Берово, райони от днешна Република Северна Македония. Основната му задача е да спре сръбските войски, които от съюзници се превръщат в противници. Желанието на Сърбия и Гърция е да си поделят освободените територии в Македония. Междусъюзническата война приключва неблагоприятно за България с подписването на Букурещкия мирен договор на 28 юли 1913 г. Според клаузите му България отстъпва на Румъния Южна Добруджа, а границите със Сърбия и Гърция са променени в полза на съседите ни. На 16 септември 1913 г. българското правителство подписва в Цариград мирен договор с Османската империя, според който България запазва Беломорска Тракия, но отстъпва Одрин, Лозенград, Бунархисар и Люлебургас. Равносметката е следната: националното обединение не е осъществено, което е предпоставка България да потърси реванш в Първата световна война.

В периода между края на Междусъюзническата война и влизането на България в Първата световна война поручик Борис Мишев служи като взводен командир в 4-и пехотен полк. Съобщението за обща мобилизация е получено на 9 септември 1915 г.

в Плевен. *„В казармата, разбира се, това оживление беше най-голямо. Отделиха се кадрите за новосформиращите се тук 17-и маршеви и 57-и пехотен полк, а за полка, който се развърщаше от две- в четиридружинен състав, останаха: по 3 подофицери, 4 ефрейтори и 28 редници за всяка строева рота“*²³.

С предписание 556/1915 г.²⁴ на командира на 1-ва бригада от 9-а дивизия е заповядано формирането на 57-и пехотен резервен полк съгласно щатове за военно време. Полкът се състои от: щаб, 3 дружини от по четири роти, 1 картечна рота, 1 нестроева рота, музикантска и телефонна команда. На 12 септември 1915 г. поручик Борис Мишев се явява в полка. На 14 септември за командир на полка е назначен подполковник Димитър Икономов. На 17 септември 1915 г. полкът получава почти същия състав от 53-и полк, който участва геройски в щурма на Одрин. На 18 септември полкът е готов да тръгне в изпълнение на военния си

²² РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1201

²³ **Панев, Георги.** 4-и пехотен плевенски на Н. В. полк в Европейската война (1915-18), РИМ – Плевен, 2022 г., с.27

²⁴ **Пъевъ, Петко.** Отъ Плѣвѣнъ презъ Нишъ до Доѣранъ. София, 1932 г., с.12

дълг. В списъка под №40 е поручик Борис Николов Мишев, командир на 1-ва картечна рота²⁵.

Девета пехотна Плевенска дивизия, част от която е 57-и полк, е включена в състава на Първа армия с командир генерал-лейтенант Климент Бояджиев. Задачата ѝ е да проведе Моравската настъпателна операция, целяща разгрома на Сърбия. Вечерта на 30 септември 1915 г. полкът получава телефонограма за обявяване на война със Сърбия и за започване на военни действия от 1 октомври. Подполковник Икономов смята да настъпи през Глоговица, като премине прохода Писана бука, да овладее върха и да достигне до висотите на Китка, където да се утвърди. Задачата е доста трудна, предвид скалистия терен и мъгливото време²⁶.

На 1 октомври е издадена оперативна заповед № 12 по полка²⁷. Разпореждането е войниците да бъдат на изходна позиция в 6 ч сутринта, за да преминат в настъпление. Изчаква се вдигането на мъглата, за да се проведе атаката. Първа картечна рота с четири картечници е полкова поддръжка към бойната част начело с майор Никола Цончев. С устна заповед на подполковник Икономов войниците тръгват към върха. Сръбските части временно отслабват огъня си и войниците от 57-и полк се впускат в устремна атака. Задачата по овладяване на връх Глоговица и затвърждаване позициите е изпълнена.

На сутринта полкът е поздравен от своя командир за постигнатата първа победа в първото бойно сражение. Това психологическо надмощие над сръбската войска е важен момент за понататъшното развитие на настъплението. 57-и полк получава поздравления от командира на 58-и полк (полковник Иван Попов), командира на 3-а бригада (полковник Стефан Рачев), началника на 9-а дивизия (генерал-майор Стефан Нерезов) и от командващия Първа армия (генерал-лейтенант Климент Бояджиев) чрез телеграма № 236²⁸ до командира на полка.

Следващата цел е превземането на висотата Китка. Българските части, въпреки трудния планински терен, мъглата и лошото време, успяват да изпълнят своята задача и да достигнат до бреговете на р. Тимок. Част от полка остава на позицията при Глоговица, а останалите дружини заедно с картечната рота, ко-

²⁵ Пак там, с.17

²⁶ **Николов, Стоян.** Генерал-лейтенант Константин Лукаш и 57-и пехотен полк. В: 100 години Дойранска епопея. Сборник с доклади от Национална научна конференция „България в Голямата война (1918)” 20-21 септември 2018 Плевен. Регионален исторически музей – гр. Плевен, 2019, с.50-51

²⁷ **Пъевъ, Петко.** Цит. съч., с.26

²⁸ Пак там, с.44

мандвана от Борис Мишев, поемат към целта. Настъплението трае от 3 до 14 октомври, като сръбските войски се оттеглят.

Следва настъпление по посока Модра стена, Дервент и Ниш. 57-и полк навлиза по пътя Боровац – Гюшевац – Бордимо. Преходът отново е труден – пътят минава през р. Висевска. Войниците успяват в рамките на два часа да построят мост и да преминат реката. На 22 октомври след ожесточени боеве българската армия достига покрайнините на Ниш. Щурмът на града започва едновременно с части на северната и източната група на Първа българска армия. Отбраната на Ниш е пробита от Четвърти пехотен полк на 9-а Плевенска дивизия. Сръбските войски отстъпват панически, като изоставят в български ръце цялата укрепена линия.

На 23 октомври сутринта българската армия влиза без бой, триумфално в Нишката крепост. Сръбските части се оттеглят към Косово поле в стремеж към спасение, а полкът остава в този район до 21 ноември. На 25 ноември влиза в Скопие и остава на гарнизон до края на годината.

На 19 април 1916 г. полкът получава заповед да се присъедини към дивизията си и да се съсредоточи в долината на р. Вардар в участъка на град Дойран. От Плевенската дивизия към фронта се отправят 58-и, 17-и, 33-и и 57-и полкове. На 14 юни 1916 г. 57-и полк заема своята позиция. Извършват се подготвителни и укрепителни дейности, като значително се увеличава броят на окопите. Българските войски се готвят за предстоящите събития. До 1916 г. 57-и полк разполага с една картечна рота, тогава се формира втора, а през 1917 г. – трета. По този начин стрелците частично се заменят с картечници, а личният състав се съхранява за решителните моменти²⁹.

След назначаването на генерал-майор Владимир Вазов на 6 март 1917 г. той посещава позицията на полка. Наред с укрепителните дейности полкът трябва да усвои нови методи за водене на позиционната война. За тази цел всеки ден на определена рота и взвод се провеждат редовни занятия по точно съставена програма, а в тъмната част на денонощието се извършват патрулирания. В края на април и месец май 9-а дивизия е подложена на неколkokратни атаки от страна на англичаните. Въпреки силния артилерийски огън и големите разрушения по окопите и теле-ните мрежи, опитите на противника да проникне в българските застави са неуспешни. *„Моменталното и мощно съдействие на нашата артилерия парализираше неприятелските действия“*³⁰.

²⁹ Пъевъ, Петко. Цит. съч., с.119

³⁰ Пак там, с.125

В отзвук на тези събития на 20 юли 1917 г. поручик Борис Мишев, командир на картечна рота, е произведен в чин капитан³¹. След 27 юли е назначен за временен командир на 1 дружина от полка. Според оперативна заповед по полка от 30 август 1917 г. капитан Борис Мишев и поверената му дружина заемат т. нар. Среден участък³², който под негово командване трябва да бъде зает и най-упорито отбраняван. Средният участък обхваща позицията връх Долмар – с. Пальорка, с. Деведжели до дола между местността Долмар и висотите Сопот. Задачата му е да поддържа връзка с левия и десен и да им съдейства при евентуална атака.

След месеци на усилена подготовка, патрулиране и разузнаване настъпват събитията, свързани със септемврийските боеве. Към 15 август на укрепената позиция Дойран-р. Вардар приключва прегрупирането и разпределението на силите. Дойранския участък заема 9-а пехотна Плевенска дивизия с командир генерал Владимир Вазов. На позицията са разгърнати четири полка от дивизията – 58-и, 17-и, 33-и и 57-и полк.

Сутринта на 14 септември 1918 г. съглашенските сили започват мощна артилерийска офанзива, най-интензивно към района на Добро поле. Най-кръвопролитни са сраженията на следващия ден. На 16 септември Антантата предприема масирано настъпление срещу Дойранската позиция. Атаките от 17 и 18 септември са ожесточени. На 19 септември Девета пехотна дивизия отблъсква англичаните и постига знаменита победа. Тъй като фронтът при Добро поле е пробит от съглашенските сили, генерал Владимир Вазов получава заповед за отстъпление, която е сведена до незабавно изпълнение във всеки полк от дивизията³³.

Победоносният поход на 57-и пехотен полк започва от Глоговица и преминава през Тимок, Дервент, Ниш и долината на Морава до Прищина, като завършва с разгрома на Сърбия при Косово поле. През 1916 г. полкът заема своята позиция при Дойран. В продължение на повече от две години войниците проявяват изключителна лична смелост, предприемчивост и готовност за саможертва, отстоявайки своя дълг до последния ден на отбраната³⁴. Геройствата на мнозина знайни и незнайни войни са увековечени в историята чрез спомени, разкази, ордени и медали. За бойни отличия и заслуги във войната Министерството на войната награждава капитан Борис Николов Мишев като командир на картечна рота от 57-и пехотен полк с: военен орден „За хра-

³¹ РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1201

³² Пъевъ, Петко. Цит. съч., с.133

³³ Пак там, с. 178-187

³⁴ Пак там, с.194-197

брост“, IV ст., 2 клас, заповед № 679/1917 г. по Действащата армия; орден „Св. Александър“, V ст., с мечове в средата, заповед № 1222/1917 г.; Народен орден „За военна заслуга“, V ст., на военна

Ордени и медали полковник Борис Мишев за участие в Първата световна война 1915-1918 г.

1. Орден „Свети Александър“ – V степен, с мечове
2. Орден „За военна заслуга“ – V степен
3. Орден „За храброст“ – IV степен, II клас
4. Възпоменателен медал за войната 1915-1918 г.

лента, с корона, заповед № 355/1921 г.³⁵

След завръщането си в Плевен в периода 14-16 октомври 1918 г. започва уволнението на запасните от 57-и полк, а останалият кадрови състав е придаден на 4-и и 17-и пехотен полк. По време на службата си в 57-и полк, след явяването си през 1915 г., Борис Мишев последователно заема няколко длъжности. От 12 септември 1915 г. е назначен за командир на картечна рота. От 27 юли 1917 г. изпълнява длъжността временен командир на Първа дружина, а на 21 октомври същата година е назначен за командир на Първа картечна рота. На 23 юли 1918 г. отново временно поема командването на Първа дружина, а от 6 август до разформироването на 57-и полк е командир на Първа картечна рота³⁶.

След Първата световна война Борис Мишев продължава военната си кариера. Данни за службата му в следващите години се съдържат в служебното му досие³⁷. В периода от 21 октомври 1918 г. до 31 март 1920 г. той е ротен командир в 4-а пехотна дружина. След подписването на Ньойския договор на 27 ноември 1919 г. във връзка с реорганизацията на армията 4-и пехотен Плевенски

³⁵ ДВИА, ф.40, оп.1, а.е. 221, л.87; ф.40, оп.1, а.е.249, л.525; ф.1, оп.4, а.е. 2, л. 109-110

³⁶ Пъевъ, Петко. Цит, съч., с. 221

³⁷ РИМ – Плевен, Инв. № Рд 1201

полк е преобразуван в пехотна дружина. Капитан Борис Мишев от 1 април 1920 г. до 30 април 1921 г. е командир на 38-а пехотна Одринска дружина. След това до края на април 1923 г. изпълнява длъжността офицер за свръзка с чуждите мисии към Пловдивското комендантство на 2-ри пехотен Тракийски полк. Следващата му длъжност е началник на ликвидационно бюро на 2-ра пехотна Искърска дружина. В периода от 1 ноември 1923 г. до 31 декември 1925 г. той е началник на участък в 3-и пограничен сектор на границата с Турция. Пограничната стража е предимно от пехота, в състава ѝ влизат 8 погранични сектора, 24 погранични участъка и 72 подучастъка. Предназначението на армията и пограничната стража, съгласно клаузите на Ньойския договор, е да опазват реда в страната и да осигуряват неприкосновеност на границите ни³⁸.

На 27 ноември 1923 г. Борис Мишев е произведен в чин майор. В периода от януари до март 1926 г. е прикомандиран към Военното на Негово Величество училище. На 5 декември 1927 г. е произведен в чин подполковник. До началото на април 1928 г. заема длъжността началник на бюро за доброволци към 4-а пехотна плевенска дружина. След това служи като домакин в Пловдивската окръжна жандармерия и като командир на 9-а пехотна пловдивска дружина до септември същата година.

Подполковник Мишев се завръща в Плевен като командир на картечна рота в 4-а пехотна дружина, където остава на служба до средата на 1934 г. На 18 юли 1934 г. той е произведен в чин полковник и заема длъжността командир на 15-а пехотна ломска дружина. През 1935 г. е назначен за началник Продоволствена служба в Главното интенданство, след това – за началник на пограничен сектор в 8-а пехотна Приморска дружина и помощник-командир на 5-а пехотна Дунавска дивизия, където остава на пост до края на октомври 1936 г. Воен-

*Полковник Борис Мишев, 1934 г.,
РИМ – Плевен, Инв. № Р сн 774,*

³⁸ ДВ, №292, 29 март 1923 г. Цит. в: **Янчев, Веселин.** Армия, обществен ред и вътрешна сигурност. Септември 1923 година. Провалът на едно поръчано въстание. Глава първа, с.55-56

ната кариера на полковник Мишев завършва като командир на 6-и пехотен полк на 16 ноември 1939 г., когато е уволнен. В личен план е известно, че е женен, с две дъщери – Елена и Румяна. Негова съпруга е Надежда Кроткова, внучка на Христо Пиронков, който е един от участниците в Плевенския революционен комитет, създаден през 1869 г.³⁹

Времето, в което се ражда и живее Борис Мишев, е динамично и характерно със своя силен патриотичен подем. Основна задача на следосвобожденска България е обединението на българските земи, останали извън пределите на държавата – кауза, която вдъхновява и мобилизира българското общество. В тази историческа обстановка се формира и житейският път на Борис Мишев като офицер от българската армия. Полковник Борис Мишев е уволнен от армията през 1939 г., преди настъпването на дълбоките обществено-политически промени в страната след 1944 г., довели до разгрома на българското офицерство. Той завършва своя жизнен път през 1961 г., оставяйки следа в историята и военното дело като представител на поколението български офицери, посветили служба и усилия на защитата на националния идеал и на своята родина.

Архивните материали на Регионалния исторически музей – Плевен представляват ценен източник за възстановяване на историческата памет. Биографичните изследвания са от съществено значение за регионалната история, тъй като не само съхраняват спомена за забележителни личности, но и помагат за разбирането на местния принос към общонационалните въпроси.

³⁹ Симеонов, Цветан. Родове на основатели на Плевенския революционен комитет и диарбекирски заточеници. Родът на Христо Пиронков. Плевен, 1995 г., с. 129-139

**FORGOTTEN OF NOT – COLONEL BORIS MISHEV.
BASED ON MATERIALS FROM THE COLLECTION OF
THE REGIONAL HISTORICAL MUSEUM - PLEVEN**

Liliana Temelkova

Regional Historical Museum - Pleven

Abstract: The article aims to present the personality and military contribution of Colonel Boris Mishev from Pleven, a hero of the Balkan Wars and the First World War. The series of events in this period of Bulgarian history is linked to the aspiration to achieve the long-awaited national unification. This ideal unites Bulgarian society and encourages it to dedicated participation in the fateful military conflicts.

Keywords: Boris Mishev; Balkan Wars; First World War; 57th Regiment; medals.

Лиляна Темелкова

Уредник

Отдел „Нова и най-нова история”

Регионален исторически музей – Плевен

Плевен, ул. „Стоян Заимов” № 3

E-mail: l. temelkova@rim-pleven.com